

HUSMÅR

Indholdet i denne folder er delvist baseret på datablad om husmåren, **Statens Skadedyrlaboratorium**, Skovbrynet 14, 2800 Lyngby (tlf.: 45 87 80 55).

Mange husejere har stiftet bekendtskab med måren - enten i privatboligen eller på sommerhusets loft. Men selvom husmåren kan være årsag til ubehagelige gener er den ikke - set med officielle øjne - et skadedyr. Tilmed er det ét af de smukkeste og mest fascinerende dyr i den danske fauna, og derfor bør man grundigt overveje, om man måske alligevel kan acceptere den.

En voksen husmår (*Martes foina*) er ca. 70 cm lang. Heraf udgør halen de 25 cm. Den lever fortrinsvis af rov af mindre pattedyr fra mus til pindsvin og af fugle og fugleæg.

Husmårerne parrer sig i juli-august måned, men ungerne fødes først det følgende forår i marts eller april. Der er som oftest 2-5 unger i kuldet; de dier ret længe og bliver i boet de første 3 måneder. Husmåren kan bo i gamle rovfugle- eller kragereder, men den slår sig gerne ned i huse. Den foretrækker udhuse og lader, men i de seneste år er husmåren blevet stadig mere almindelig på lofter i sommer- og parcelhuse, og den trives åbenbart godt i forstads kvarterer.

Skader på bygninger.

En husmår angriber ikke mennesker, og den gnaver normalt ikke i træværk eller ledninger, men dens støj på loftet generer mange, og mårerne kan svine til med deres ekskrementer og med resterne af deres bytte, der kan give en ubehagelig lugt.

Drejer det sig om et hus med stråtag, kan måren rive huller for at komme ind; men den alvorligste risiko ved at have mårer på loftet er dog, at de kan kradse og rive i isoleringsmaterialerne.

Lukning af adgangsvej.

Den rimeligste løsning på længere sigt er naturligvis at forhindre, at mårerne har adgang til huset. I nogle tilfælde drejer det sig blot om at reparere en tagsten eller en vindskede, men i mange tilfælde er det lettere sagt end gjort at få huset gjort mårsikkert. Som en tommelfingerregel kan man sige, at hvor der kan stoppes et hønseæg ind, kan en mår også komme igennem.

Husmåren er en meget dygtig klatrer. Den finder ofte vej op til taget ad espaliertræer, ved nedløbsrør eller eventuelt via læmure eller større træer, som vokser tæt ved huset. Snavsede poteaftryk på muren eller

kradsemærker kan vise, hvilken rute, den benytter. I nogle tilfælde er det muligt at forhindre måren i at komme op på loftet ved at skære de grene osv. væk, som den plejer at bruge. En tragt af trådvæv (hønsetråd), som anbringes rundt om stammen, kan forhindre måren i at klatre op. Tragtenes brede ende skal vende nedad og være mindst 60 cm i diameter. Underkanten skal være i mindst 1,5 meters højde, og tragten skal være 60-90 cm dyb, så måren ikke simpelthen springer over den. På læmure kan man f.eks. lægge hønsetråden i bølger, som hindrer måren i at få fodfæste. Bølgernes højde skal være 10-15 cm, og 3 bølger pr. meter vil være rimeligt.

Man skal selvfølgelig ikke lukke måren inde på loftet, men enten foretage den endelige lukning på et tidspunkt, hvor den er ude, eller fordrive den først.

Fordrivelse.

Måren kan ikke lide uro og støj, så i nogle tilfælde kan man jage den bort fra loftet, simpelthen ved at forskrække og forstyrre den.

Største chance for resultat opnås ved at opsætte en eller flere højtalere på loftet, som tilsluttes radio eller båndspiller i beboelsen. Når måren er aktiv, tændes for fuld styrke i korte periode med pauser imellem. Hvis man samtidig kan blinke med kraftigt lys på loftet, øges virkningen.

Specielle ultralydskræmmere, som af og til anbefales til formålet, har hidtil ikke været effektive.

Imidlertid er der nu udviklet en ultralydskræmmer, som kun udsender ultralyd, når der opfanges en bevægelse. Husmåren (og andre dyr) har væsentlig sværere ved at vænne sig til denne type ultralydskræmmer Mortalin har ved tests haft gode erfaringer med **YardGard dyreskræmmer**, som sælges i webshoppen på <http://www.mortalinshop.dk/productinfo/11381>

En husmår har en meget veludviklet lugtesans, og lægger man rigeligt med naftalin eller hjortetakolie på loftet, kan det i nogle tilfælde få måren til at flytte. Man kan eventuelt hælde olien på klude eller aviser og hænge dem op i snore over de steder, hvor måren færdes. En kombination af lys, lyd og lugtstoffer er mest effektivt.

Fældefangst.

Hvis det ikke lykkes at fordrive måren, må man overveje indfangning og aflivning. Beslutter man sig for at prøve at fange måren, er det lettest, hvis man ikke først har forsøgt at fordrive den. De regler, som skal følges, fremgår af "Lov om jagt og vildtforvaltning" og "Bekendtgørelse om vildtskader" (nr. 801 af 22. september 1999). Er man i tvivl, kan man henvende sig til den stedlige vildtforvaltningskonsulent, der er ansat under Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, tlf. 39 47 20 00.

Husmåren må jages fra 01.09. til 31.01., og den er altså fredet i den periode, hvor den kan have unger. Måren må dog bekæmpes i fredningstiden, når den findes i eller ved bygninger, i en afstand af indtil 25 m fra bebyggelse, i indhegnede haver, samt i pelsdyrfarme; men man skal selvfølgelig ikke gøre det, hvis man ikke er helt sikker på, at man kan finde og aflive ungerne. Mårfælden skal være indrettet, så den fanger dyret levende og uskadt.

I Mortalins web-shop, <http://www.mortalinshop.dk/productinfo/11380/>, kan du bestille en effektiv mårfælde.

Aflivning eller genudsætning ?

Aflivning af måren skal foretages af en dyrlæge eller af en jæger med gyldigt jagttegn. Fangst af mår i dræbende fælder er forbudt.

Det er både dyrplageri og forbudt at aflive mårer ved udlægning af gift.

Hvis man ønsker at genudsætte måren bør dette ske meget langt fra fangststedet, da måren ellers med lethed finder tilbage til sit gamle opholdssted.

Jagt med skydning af måren er sjældent en mulighed, fordi måren kun er aktiv om natten, hvor jagt er forbudt, og fordi det normalt heller ikke er tilladt at drive jagt i villakvarterer.

Mårfælden kan også købes ved henvendelse til vort hovedkontor eller til én af vore afdelinger.

MORTALIN

Er det en husmår eller har du rotter på loftet ?

Man ser normalt ikke meget til sine husmårer. De kommer først frem om natten for at jage og vender tilbage, før man står op. Det første, man bliver opmærksom på, vil næsten altid være larmen, når måren tumler sig på loftet. En mår gnaver imidlertid ikke i træværk og lignende, og hører man derfor gnavefyde fra loftet, drejer det sig uden tvivl om mus eller rotter.

Ekskrementer.

Et sikkert tegn på mårens tilstedeværelse vil være dens ekskrementer. De er normalt 8-10 cm lange og 1-2 cm tykke, og som regel er de snoede og trukket ud i en spids. Indholdet består af hår, fjer og knoglerester. Husmårens ekskrementer lugter stærkt, og den bruger ofte særlige latrinpladser, hvor der kan ligge store mængder ekskrementer.

Højre bagfod

Fodspor.

Husmårens fodspor er aflangt. Der er som regel tydelige aftryk af klørne, og et mårspor kan altså let skelnes fra det runde spor af en tamkat.

Husmårens forfodsspor er på nogenlunde fast bund ca. 3,5 cm langt og ca. 3,2 cm bredt. Bagfodssporet ca 4 cm langt og 3 cm bredt.

Skridtlængden er som regel forholdsvis lille. Spring er langt den mest foretrukne gangart, som mårerne benytter under de fleste forhold, omend de til tider bevæger sig i gang eller trav og her ofte sætter bagfoden i forfodssporet.

Højre forfod

Rotter på loftet.

Lyden fra en rotte bliver ikke så sjældent forvekslet med støjen fra en husmår. Hører man gnavefyde, er det uden tvivl rotter, som er på spil. Kan man ikke finde ekskrementer eller andet, som afslører dyrets art, kan man eventuelt drysse mel på et område og se efter fodspor i det. Gnavspor i gulerødder eller i en skive margarine, som lægges ud på loftet, vil også kunne vise, hvad det drejer sig om.

MORTALINs hovedkontor og lager, Bråbyvej 74-76, 4690 Haslev 70 15 10 69

MORTALIN, Skovbovej 1, 4632 Bjæverskov (Køge) 36 16 01 22

MORTALIN, Industrivej 7, 5260 Odense S 66 15 00 13

MORTALIN, Fabriksvej 17 b, 6580 Vamdrup 74 68 54 63

MORTALIN, Lægårdsvej 5 b, 8520 Lystrup (Århus) 87 43 04 77

MORTALIN, Haunstrup Hovedgade 19, 7400 Herning 97 16 81 68

MORTALIN, Ølgodvej 9 a, 9220 Aalborg Ø 96 31 09 31

